

Strateška studija utjecaja na okoliš Strateškog
razvojnog programa Općine Ružić za razdoblje
2015. – 2020.

- Netehnički sažetak -

Zagreb, prosinac 2016.

Naziv dokumentacije:	Strateška studija utjecaja na okoliš Strateškog razvojnog programa Općine Ružić za razdoblje 2015. – 2020.
Nositelj izrade:	Jedinstveni upravni odjel Općine Ružić Gradac, Put kroz Gradac 25 22322 Ružić
Predstavnik nositelja izrade:	Katarina Drezga, dipl. oec.
Izrađivač studije:	IRES EKOLOGIJA d.o.o. za zaštitu prirode i okoliša, Prilaz baruna Filipovića 21 10000 Zagreb
Voditelj izrade studije:	Mirko Mesarić, dipl. ing. biol.
Koordinator izrade studije:	Igor Ivanek, prof. biol.

Sadržaj

1	Uvod	8
2	Svrha i ciljevi izrade Programa	8
3	Okolišne značajke područja na koja provedba Programa može utjecati	15
4	Utjecaji Programa na okoliš	16
4.1	Površinske i podzemne vode	16
4.2	Priroda	18
4.3	Korištenje zemljišta	20
4.4	Kvaliteta zraka i klimatske značajke	20
4.5	Kulturna baština	21
4.6	Gospodarske značajke	21
4.7	Stanovništvo	22
5	Mjere zaštite okoliša	24
6	Varijantna rješenja	28
7	Praćenje stanja okoliša	29
8	Zaključak	30

1 Uvod

Strateška procjena utjecaja na okoliš je postupak kojim se procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš koji mogu nastati provedbom strategije, plana ili programa. Strateškom procjenom stvara se osnova za promicanje održivog razvitka kroz objedinjavanje uvjeta za zaštitu okoliša u strategije, planove i programe pojedinog područja. Time se omogućava da se mjerodavne odluke o prihvaćanju strategija, plana i programa donose uz poznavanje mogućih značajnih utjecaja koje bi strategija, plan i program svojom provedbom mogao imati na okoliš, a nositeljima zahvata pružaju se okviri djelovanja i daje se mogućnost uključivanja bitnih elemenata zaštite okoliša u donošenju odluka (Zakon o zaštiti okoliša NN 80/13, 78/15).

Postupak strateške procjene utjecaja na okoliš za Strateški razvojni program Općine Ružić za razdoblje 2015.-2020. provodi se temeljem odredbi Zakona o zaštiti okoliša, Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš (NN 64/08), Pravilnika o povjerenstvu za stratešku procjenu (NN 70/08) i Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08). Ovim postupkom se procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš i zdravlje ljudi koji mogu nastati provedbom Strateškog razvojnog programa Općine Ružić za razdoblje 2015.-2020. (u daljnjem tekstu: Program).

Strateška studija utjecaja na okoliš Programa (u daljnjem tekstu: Studija) je stručna podloga koja se prilaže uz Program te obuhvaća sve potrebne podatke, obrazloženja i opise u tekstualnom i grafičkom obliku. Studijom se opisuju i procjenjuju utjecaji na okoliš i zdravlje koji mogu nastati provedbom Programa te se za procijenjene moguće značajne utjecaje propisuju mjere njihovog ublažavanja. Namjera je osigurati da posljedice po okoliš i zdravlje budu ocijenjene za vrijeme pripreme Programa, prije utvrđivanja konačnog prijedloga i upućivanja u postupak donošenja.

Izrađivač Studije je tvrtka IRES EKOLOGIJA d.o.o. iz Zagreba koja posjeduje Rješenje MZOIP-a o suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša i izrade strateških studija.

2 Svrha i ciljevi izrade Programa

Program je temeljni dokument razvoja Općine Ružić, formiran u svrhu planiranja, provedbe, kontrole i ocjenjivanja ukupnog razvitka u periodu 2015. – 2020. godine. Sadrži sažeti prikaz realno ostvarivih preferencija zajednice kao rezultat zajedničkog angažmana na rješavanju problema i potreba jedinice lokalne samouprave. Služi kao vodič i okvir lokalnoj samoupravi u procesu razvoja. Osim toga, potencijalnim investitorima daje uvid u strategiju zajednice u koju žele ulagati, dok je za donatore osnovni dokument na temelju kojega odlučuju o raspodjeli bespovratnih sredstava. Njegova je svrha sveobuhvatni održivi razvoj zajednice, optimalno korištenje resursa, postizanje zadanih ciljeva razvoja te zadovoljstvo stanovnika zajednice.

Ključni dio Programa je definiranje ciljeva, prioriteta i mjera koje postavljaju temelje za budući razvoji i koje predstavljaju komponente čijim će se ostvarenjem postići željeno društveno-gospodarsko stanje. Isto će se ostvariti putem provedbe projekata, koji su definirani u odnosu na svaku pojedinu mjeru unutar svakog prioriteta i cilja. Podloga za definiranje ciljeva, prioriteta i mjera Programa su, uz ciljeve EU, vizija i misija Općine Ružić. Vizija je poželjna slika budućnosti koja se može ostvariti uspješnim provođenjem Programa dok misija predstavlja način na koji se planira ostvariti vizija.

Vizija Općine Ružić je postati općina poželjnog mjesta za život u kojoj se održivi razvoj temelji na razvoju gospodarstva, uređenoj infrastrukturi i zajedničkom djelovanju svih stanovnika.

Misija Općine Ružić je kontinuirano osiguravanje uvjeta za održivi razvoj kroz poticanje gospodarskog okruženja, provedbu infrastrukturnih projekata te podupiranje društvenih aktivnosti temeljenih na tradicionalnim vrijednostima.

Sukladno viziji i misiji te ciljevima EU, postavljena su sljedeća četiri strateška cilja Općine Ružić do 2020. godine:

- CILJ 1: Sveobuhvatna obnova i razvoj infrastrukturnog sustava općine
- CILJ 2: Razvoj održivog i konkurentnog gospodarskog okruženja

- CILJ 3: Poboljšanje kvalitete društvenog života i razvoj ljudskih potencijala općine
- CILJ 4: Održivo upravljanje kulturnim i prirodnim dobrima

Za svaki definirani strateški cilj određeni su prioriteti koji predstavljaju određene komponente pri ispunjenju ciljeva. Pojednostavljeno, prioriteti su specifični ciljevi na koje se strateški ciljevi dijele, od kojih je svaki jednako važan bez obzira na redoslijed pojavljivanja. Za svaki prioritet određene su mjere preko kojih će se prioriteti ostvariti.

Tablica 2.1 Opis ciljeva, prioriteta i mjera Programa

CILJ 1: Sveobuhvatna obnova i razvoj infrastrukturnog sustava općine

PRIORITET 1.1: Razvoj i obnova prometne infrastrukture

Mjera 1.1.1: Izgradnja i održavanje prometne infrastrukture (lokalnih i nerazvrstanih cesta te šumskih i poljskih putova)

- PROJEKT 1.1.1.1: Nerazvrstana cesta br. 1 Gornji put
- PROJEKT 1.1.1.2: Nerazvrstana cesta br. 27 Put Dolaca
- PROJEKT 1.1.1.3: Nerazvrstana cesta br. 154 Put Selina
- PROJEKT 1.1.1.4: Nerazvrstana cesta br. 123 Put Drvara
- PROJEKT 1.1.1.5: Nerazvrstana cesta br. 053 Put Stražbenice
- PROJEKT 1.1.1.6: Nerazvrstana cesta br. 095 Put kroz Gornji Gradac
- PROJEKT 1.1.1.7: Ostale nerazvrstane ceste na području Općine

Mjera 1.1.2: Poboljšanje kvalitete prometnica i prometne povezanosti

Mjera 1.1.3: Osmišljavanje, izgradnja i označavanje tematskih putova i staza

- PROJEKT 1.1.3.1: Tematski put (Rimski grad *Municipium Magnum*)
- PROJEKT 1.1.3.2: Tematski put (Meštrovićev znak u Hrvatskoj)

Mjera 1.1.4: Razvoj i uređenje biciklističkih i pješačkih staza

- PROJEKT 1.1.4.1: Biciklističke staze (Meštrovićev znak u Hrvatskoj + Rimski grad)

Mjera 1.1.5: Integracija i poboljšanje kvalitete kolnog, pješačkog i prometa u mirovanju te cestovne mreže kao i unaprjeđenje sustava za upravljanje i nadzor prometom

- PROJEKT 1.1.5.1: Izgradnja parkinga kod Mauzoleja Meštrović

PRIORITET 1.2: Unaprjeđenje i razvoj sustava vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda

Mjera 1.2.1: Izgradnja, sanacija i održavanje vodoopskrbne infrastrukture

- PROJEKT 1.2.1.1: Akumulacija Čikole za navodnjavanje
- PROJEKT 1.2.1.2: Izgradnja vodovoda
- PROJEKT 1.2.1.3: Izgradnja vodovoda
- PROJEKT 1.2.1.4: Izgradnja vodovoda

Mjera 1.2.2: Izgradnja, renovacija i održavanje sustava za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda

- PROJEKT 1.2.2.1: Kolektor i pročišćivač

PRIORITET 1.3: Razvoj i unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom

Mjera 1.3.1: Sanacija divljih deponija i odlagališta

- PROJEKT 1.3.1.1: Sanacija ilegalnih odlagališta otpada

Mjera 1.3.2: Organizirano prikupljanje te poticanje aktivnosti za porast iskorištavanja i prerade otpada

- PROJEKT 1.3.2.1: Izgradnja reciklažnog dvorišta za građevinski otpad

Mjera 1.3.3: Poticanje aktivnosti čišćenja javnih površina

Mjera 1.3.4: Provođenje edukativne kampanje u vrtićima, školama i prema građanima o primarnoj selekciji otpada i važnosti održivog upravljanja otpadom

PRIORITET 1.4: Održivo upravljanje energijom uz promicanje korištenja i povećanje udjela obnovljivih izvora energije

Mjera 1.4.1. Unaprijediti sustav elektroopskrbe na području općine

PROJEKT 1.4.1.1: Unapređenje elektroopskrbe

Mjera 1.4.2. Poticati korištenje i izgradnju infrastrukture obnovljivih izvora energije

PROJEKT 1.4.2.1: Vjetropark Svilaja

PROJEKT 1.4.2.2: Izgradnja Male hidrocentrale

PROJEKT 1.4.2.3 Izgradnja energetski učinkovite javne rasvjete

Mjera 1.4.3. Poticanje korištenja energetski učinkovitih oblika prijevoza

Mjera 1.4.4. Poticanje energetski učinkovite gradnje te uporabe energetski učinkovitih kućanskih aparata

PRIORITET 1.5: Unapređenje IKT infrastrukture

Mjera 1.5.1. Rekonstrukcija, nadogradnja elektroničke komunikacijske infrastrukture u skladu s potrebama i tehnološkim dostignućima

Mjera 1.5.2. Razvoj širokopojasnog Interneta u područjima bez dovoljno komercijalnog interesa

PROJEKT 1.5.2.1: Pобољшanje Internet veze i širokopojasnog Interneta

PROJEKT 1.5.2.2: Hot spot

PRIORITET 1.6: Izgradnja sustava za upravljanje elementarnim nepogodama i prirodnim katastrofama

Mjera 1.6.1. Podizanje svijesti stanovništva i educiranje o upravljanju elementarnim nepogodama i prirodnim katastrofama

Mjera 1.6.2. Rekonstrukcija i izgradnja infrastrukture za prevenciju i ublažavanje elementarnih nepogoda i prirodnih katastrofa

CILJ 2: Razvoj održivog i konkurentnog gospodarskog okruženja

PRIORITET 2.1: Razvoj gospodarske infrastrukture

Mjera 2.1.1. Izgradnja poslovne zone

PROJEKT 2.1.1.1: Poslovna zona Čavoglave

PROJEKT 2.1.1.2: Poslovna zona Kljaci

PROJEKT 2.1.1.3: Poslovna zona Mirlović Polje/Vriska glava

PROJEKT 2.1.1.4: Poslovna zona Ružić

PROJEKT 2.1.1.5: Poslovna zona Kljaci

PROJEKT 2.1.1.6: Poslovna i komunalna zona Umljanović

Mjera 2.1.2. Stavljanje u funkciju poduzetništva objekte i zemljišta u općinskom i državnom vlasništvu

PROJEKT 2.1.2.1: Izgradnja zatvorene tržnice

Mjera 2.1.3. Potpora razvoju i djelovanju poduzetničkih centara i inkubatora

PROJEKT 2.1.3.1: Izgradnja poduzetničkog poljoprivrednog inkubatora

Mjera 2.1.4. Usklađenje katastarskih izmjera

PRIORITET 2.2: Stvaranje poticajnog poduzetničkog okruženja

Mjera 2.2.1. Potpora razvoju i djelovanju poduzetnika na području općine

Mjera 2.2.2. Provođenje edukacija o mogućnostima financiranja poduzetništva iz eksternih izvora (nacionalni i EU fondovi)

Mjera 2.2.3. Promoviranje samozapošljavanja na području općine s osobitim naglaskom na poljoprivredu i turizam

Mjera 2.2.4. Poticanje primjene znanja, inovacija i novih tehnologija u gospodarstvu

PRIORITET 2.3: Revitalizacija i razvoj poljoprivrednih i prerađivačkih djelatnosti

Mjera 2.3.1. Izgradnja, obnova i razvoj poljoprivredne infrastrukture

- PROJEKT 2.3.1.1: Podizanje dugogodišnjih nasada autohtonih sorti
- PROJEKT 2.3.1.2: Platenici za egzotično voće
- PROJEKT 2.3.1.3: Platenici za sadnice i uzgoj povrća
- PROJEKT 2.3.1.4: Izgradnja destilerije za aromatično bilje
- PROJEKT 2.3.1.5: Izgradnja sustava navodnjavanja
- PROJEKT 2.3.1.6: Izgradnja farmi za proizvodnju mlijeka
- PROJEKT 2.3.1.7: Izgradnja farmi za uzgoj ovaca i koza
- PROJEKT 2.3.1.8: Izgradnja farmi za uzgoj svinja
- PROJEKT 2.3.1.9: Izgradnja mini sirane
- PROJEKT 2.3.1.10: Izgradnja mini klaonice
- PROJEKT 2.3.1.11: Izgradnja mini pršutane s tradicionalnim načinom prerade
- PROJEKT 2.3.1.12: Izgradnja pogona za sušenje i preradu mesnih proizvoda
- PROJEKT 2.3.1.13: Izgradnja hladnjača za skladištenje poljoprivrednih proizvoda
- PROJEKT 2.3.1.14: Izgradnja pogona za preradu poljoprivrednih proizvoda
- PROJEKT 2.3.1.15: Izgradnja kušaonica za poljoprivredne proizvode

Mjera 2.3.2. Poticanje proizvodnje, prerade, trženja i promocije poljoprivrednih proizvoda

- PROJEKT 2.3.2.1: Uzgoj bobičastog voća
- PROJEKT 2.3.2.2: Uzgoj voća i povrća
- PROJEKT 2.3.2.3: Uzgoj mente
- PROJEKT 2.3.2.4: Uzgoj aromatičnog bilja
- PROJEKT 2.3.2.5: Razvoj pčelarstva
- PROJEKT 2.3.2.6: Izgradnja veletržnice za otkup poljoprivrednih proizvoda

Mjera 2.3.3. Razvoj i promocija ekološki i okolišno održive poljoprivrede (stočarstvo, voćarstvo, povrtlarstvo, ljekovito bilje, proizvodnja i prerada hrane i pića)

- PROJEKT 2.3.3.1: Stočni sajam
- PROJEKT 2.3.3.2: Razvoj eko brenda
- PROJEKT 2.3.3.3: Ulo-hladnjače za voće i povrće
- PROJEKT 2.3.3.4: Hidroponski uzgoj

Mjera 2.3.4. Potpora certificiranju, zaštiti i standardizaciji autohtonih poljoprivrednih proizvoda

- PROJEKT 2.3.4.1: Zaštita autohtonih proizvoda

Mjera 2.3.5. Poticanje zajedničkog nastupa poljoprivrednika i njihovog povezivanja s akterima u turizmu radi stvaranja jedinstvene gastronomsko-turističke ponude

- PROJEKT 2.3.6.1: Edukacija za stočare
- PROJEKT 2.3.6.2: Edukacija za pčelare
- PROJEKT 2.3.6.3: Edukacija za proizvođače voća i povrća
- PROJEKT 2.3.6.4: Edukacija poljoprivrednika o ekološkoj proizvodnji
- PROJEKT 2.3.6.5: Edukacija poljoprivrednika o uzgoju ljekovitog bilja

PRIORITET 2.4: Razvoj ponude ruralnog turizma temeljenog na tradicionalnim proizvodima i prirodnoj i kulturnoj baštini

Mjera 2.4.1. Formiranje, izgradnja, renovacija te unaprjeđenje turističke infrastrukture te infrastrukture u turističkim zonama

- PROJEKT 2.4.1.1: Izgradnja turističko-ugostiteljske zone
- PROJEKT 2.4.1.2: Uređenje hostela i centra za posjetitelje

Mjera 2.4.2. Postavljanje dodatne turističke signalizacije

Mjera 2.4.3. Unapređenje i diversifikacija turističke ponude popratnim turističkim i ugostiteljskim sadržajima i događajima

Mjera 2.4.4. Stvaranje i promoviranje turističkog identiteta

Mjera 2.4.5. Ulaganje u razvoj i unapređenje agro, gastro, ciklo, sportskog, zdravstvenog, avanturističkog, robinzonskog, vjerskog, kulturnog i drugih selektivnih oblika turizma

PROJEKT 2.4.5.1: Izgradnja eko i etno sela

Mjera 2.4.6. Poticanje stvaranja i plasmana izvornih suvenira i ostalih tradicionalnih proizvoda

PRIORITET 2.5: Povećanje konkurentnosti poduzetništva i obrtništva

Mjera 2.5.1. Razvoj poduzetništva i obrtništva, s naglaskom na malo i srednje poduzetništvo

Mjera 2.5.2. Razvoj start-up-ova

Mjera 2.5.3. Razvoj inovativnog poduzetništva i obrtništva

CILJ 3: Poboljšanje kvalitete društvenog života i razvoj ljudskih potencijala općine

PRIORITET 3.1: Izgradnja, nadogradnja i modernizacija sveukupne društvene infrastrukture

Mjera 3.1.1. Izgradnja, dogradnja i renovacija objekata za obrazovanje, kulturu, zdravstvo, sport, rekreaciju te ostale društvene aktivnosti

PROJEKT 3.1.1.1: Multimedijalni centar

PROJEKT 3.1.1.2: Opremanje škole u Umljanovićima

PROJEKT 3.1.1.3: Obnova ambulante

PROJEKT 3.1.1.4: Izgradnja centra za rekreaciju Umljanovići

PROJEKT 3.1.1.5: Izgradnja centra za rekreaciju Kljaci

PROJEKT 3.1.1.6: Izgradnja sportsko rekreacijske zone Ružić

PROJEKT 3.1.1.7: Izgradnja centra za rekreaciju Mirlović polje

PROJEKT 3.1.1.8: Izgradnja centra za rekreaciju Otavice

PROJEKT 3.1.1.9: Streljana na otvorenom

PROJEKT 3.1.1.10: Izgradnja centra za hodočasnike

PROJEKT 3.1.1.11: Izgradnja planinarskog doma

PROJEKT 3.1.1.12: Izgradnja planinarskog doma

PROJEKT 3.1.1.13: Integrirani projekt obnova Mauzoleja obitelji Meštrović

Mjera 3.1.2. Izgradnja dječjeg vrtića

PROJEKT 3.1.2.1: Izgradnja dječjeg vrtića

Mjera 3.1.3. Rekonstrukcija vatrogasnog doma

PROJEKT 3.1.3.1: Rekonstrukcija vatrogasnog doma

Mjera 3.1.4. Izgradnja doma za starije i nemoćne

PROJEKT 3.1.4.1: Izgradnja doma za starije i nemoćne

Mjera 3.1.5. Poticanje razvoja kulturnih, sportskih, rekreativnih i zabavnih programa

PROJEKT 3.1.5.1: Razvoj programa kiparske kolonije

Mjera 3.1.6. Izgradnja i uređenje ostalih javnih površina (trgova, parkova i sl.)

PROJEKT 3.1.6.1: Ulaganje u javne površine

PROJEKT 3.1.6.2: Uređenje i proširenje groblja u Kljacima

PROJEKT 3.1.6.3: Uređenje i proširenje groblja u Gradcu

Mjera 3.1.7. Poboljšanje stanja javnog, linijskog prijevoza

PROJEKT 3.1.7.1: Sufinanciranje autobusnih linija

Mjera 3.1.8. Donošenje programa sufinanciranja studenata i učenika

PRIORITET 3.2: Jačanje organizacija civilnog društva i aktivno provođenje mjera socijalne politike

Mjera 3.2.1. Razvoj partnerstva između javnog, civilnog i gospodarskog sektora

PROJEKT 3.2.1.1: Unapređenje komunikacije i suradnje sa susjednim JLS-ovima

Mjera 3.2.2. Donošenje i provedba programa zaštite i društvene uključenosti marginaliziranih društvenih skupina

PROJEKT 3.2.2.1: Kućna njega starih i nemoćnih osoba

Mjera 3.2.3. Podupiranje djelovanja, osposobljavanja i transparentnosti rada lokalnih udruga

PRIORITET 3.3: Usklađivanje razvoja ljudskih potencijala s potrebama gospodarstva te omogućavanje cjeloživotnog stjecanja znanja i vještina

Mjera 3.3.1. Provedba programa obrazovanja za bolju zapošljivost i uključenost u tržište rada

Mjera 3.3.2. Poticanje razvoja cjeloživotnog obrazovanja i osposobljavanja

Mjera 3.3.3. Zaustavljanje odljeva radno aktivnog stanovništva provođenjem mjera aktivne politike zapošljavanja

PRIORITET 3.4: Osnažiti kapacitete Općine te izgraditi prepoznatljivost na tržištu

Mjera 3.4.1. Jačanje ljudskih potencijala Općine

PROJEKT 3.4.1.1: Stvaranje tima za pripremu i provedbu projekta

Mjera 3.4.2. Kontinuirano informiranje stanovnika općine o provedbi i rezultatima rada Općine

PROJEKT 3.4.2.1: Modernizacija web stranice Općine

Mjera 3.4.3. Izrada relevantnih strateških dokumenata, studija i dokumentacije

PROJEKT 3.4.3.1: Strategija razvoja poljoprivrede Općine Ružić do 2020.

PROJEKT 3.4.3.2: Strategija razvoja turizma Općine Ružić do 2020.

PROJEKT 3.4.3.3: Izrada koncepta/studije za definiranje namjene poslovnih zona

PROJEKT 3.4.3.4: Projektna dokumentacija za poslovne zone

PROJEKT 3.4.3.5: Izmjena prostornog plana

Mjera 3.4.4. Razvoj identiteta općine

Mjera 3.4.5. Promidžba općine pomoću stvorenih brendova koji zajedno stvaraju jedinstveni identitet područja

Mjera 3.4.6. Jačanje sudjelovanja i angažmana svih građana u pripremi i provedbi Strategije razvoja

Mjera 3.4.7. Uređivanje imovinsko-pravnih odnosa nad nekretninama u posjedu/suvlasništvu Općine te podrška rješavanju imovinsko-pravnih odnosa na području cijele općine

Mjera 3.4.8. Osnivanje ustanova sa ciljem osnaživanja kapaciteta Općine

PROJEKT 3.4.8.1: Osnivanje turističke zajednice/Info centra

PROJEKT 3.4.8.2: Osnivanje Javne Ustanove

PRIORITET 3.5: Pronatalitetna politika i zadržavanje lokalnog stanovništva

Mjera 3.5.1. Donošenje programa i aktivnosti pronatalitetne i migracijske politike

Mjera 3.5.2. Aktivnosti zadržavanja lokalnog stanovništva

PROJEKT 3.5.2.1: Izgradnja infrastrukture u stambenoj zoni Kljaci

PROJEKT 3.5.2.2: Izgradnja infrastrukture u stambenoj zoni Ružić

CILJ 4: Održivo upravljanje kulturnim i prirodnim dobrima

PRIORITET 4.1: Sustavno očuvanje i unapređivanje stanja okoliša te valorizacija prirodnih vrednota

Mjera 4.1.1. Obnova, uređenje i zaštita prirodne baštine i okoliša

Mjera 4.1.2. Očuvanje i održivo korištenje prirodne baštine i biološke raznolikosti

PROJEKT 4.1.2.1: Zaštita riječnih rakova

Mjera 4.1.3. Podizanje svijesti stanovništva o potrebi održivog korištenja prirodne baštine putem organiziranih edukacija

PRIORITET 4.2: Obnova i zaštita kulturno-povijesne baštine kako bi se ista stavila u funkciju razvoja turizma i promociju Općine

Mjera 4.2.1. Izgradnja i uređenje infrastrukture u kulturi, kulturnih programa i poboljšanje koordinacije između kulturnih institucija

PROJEKT 4.2.1.1: Izgradnja Vezovića mosta (Rimski grad *Municipium Magnum*)

PROJEKT 4.2.1.2: Turistička valorizacija Antimalarične stanice

Mjera 4.2.2. Očuvanje i revitalizacija kulturnih programa te tradicijskih zanata i običaja

Mjera 4.2.3. Objedinjavanje kulturne baštine i gastronomske ponude općine Ružić i susjednih općina kako bi se promovirao identitet i autohtonost područja

3 Okolišne značajke područja na koja provedba Programa može utjecati

Programom su definirani ciljevi i prioriteti razvoja Općine Ružić koji trebaju kroz svoje mjere integrirati načela održivog razvoja, kako bi provedba Programa bila prihvatljiva za sve okolišne teme. Početnom procjenom mjera Programa procijenjeni su potencijalni utjecaji na okolišne teme te su u ovom poglavlju izdvojene one na koje se očekuju utjecaji uslijed provedbe Programa (Tablica 3.1.)

Tablica 3.1 Potencijalni očekivani utjecaji na okolišne teme

Okolišne teme	Analiza provedbe Programa na pojedinu okolišnu temu
Površinske i podzemne vode	Poboljšanje komunalne infrastrukture (otpadne vode) doprinijet će smanjenju opterećenja na površinske i podzemne vode, uslijed smanjenja difuznih izvora zagađenja izgradnjom kolektora s pročišćivačem. Sanacijom odlagališta uklonili bi se potencijalno opasni točkasti izvori onečišćenja što bi imalo pozitivan utjecaj na ekološko i kemijsko stanje površinskih voda, kao i na kemijsko stanje podzemnih voda. Međutim, mjere koje se odnose na intenziviranje poljoprivrede, izgradnju male hidrocentrale, izgradnju gospodarskih zona te izgradnju stočarskih farmi i mini klaonice zbog svog karaktera mogu negativno utjecati na ovu okolišnu temu.
Priroda	Provedbom Programa mogu se očekivati negativni utjecaji na prirodu, što se odnosi na pojedine mjere koje definiraju intenziviranje poljoprivrede, potiču razvoj obnovljivih izvora energije, predviđaju izgradnju gospodarskih zona, planinarskog doma i uređenje javnih površina. Također, provedba dijela mjera koje se odnose na izgradnju i rekonstrukciju infrastrukture za prevenciju i ublažavanje elementarnih nepogoda te mjere koje se direktno odnose na zaštitu prirode mogu pozitivno djelovati na ovu okolišnu temu.
Korištenje zemljišta	Provedba Programa može potencijalno djelovati na korištenje zemljišta uslijed poticanja razvoja sektorskih djelatnosti koje koriste zemljište kao resurs te uslijed infrastrukture vezane za unapređenje poljoprivrede i šumskog područja. Sve mjere propisane Programom generirale bi pozitivne utjecaje na ovu okolišnu temu
Kvaliteta zraka i klimatske značajke	Provedbom Programa očekuju se uglavnom pozitivni utjecaji na kvalitetu zraka i klimatske značajke uslijed predviđenog korištenja energije iz obnovljivih izvora, međutim mjera koja se odnosi na izgradnju stočarskih farmi može negativno utjecati na ovu okolišnu temu.
Kulturna baština	Provedbom Programa očekuju se i pozitivni i negativni utjecaji na kulturnu baštinu na području Općine Ružić. Ulaganja u obnovu kulturnih dobara te uređenje tematskih putova do određenih lokacija kulturnog karaktera doprinose očuvanju kulturne baštine ovog područja. Međutim, provedbom Programa mogu se očekivati i negativni utjecaji na kulturnu baštinu na području Općine Ružić, što se odnosi na pojedine mjere kojima je predviđeno poboljšanje prometa u mirovanju, izgradnja akumulacije za navodnjavanje, izgradnja infrastrukture za obnovljive izvore energije te izgradnja gospodarske zone sportsko-rekreacijske namjene.
Gospodarske značajke	Uslijed provedbe Programa očekuju se pozitivni učinci na gospodarstvo, prvenstveno uslijed ulaganja u turizam i poduzetništvo. Također, izgradnja poslovnih zona doprinijet će boljem razvoju gospodarskog sektora.
Stanovništvo	Provedbom Programa očekuju se pozitivni utjecaji na stanovništvo prvenstveno uslijed unaprjeđenja komunalne infrastrukture, organiziranih edukacija u raznim sektorima, izgradnje i poboljšanja društvene infrastrukture.

4 Utjecaji Programa na okoliš

Prilikom procjene utjecaja polazi se od činjenice da će se prilikom realizacije mjera Programa poštivati sve zakonske odredbe, stoga se Studija oslanja na predmetne zakone i u svojoj procjeni ne analizira utjecaje koji podliježu zakonskim obavezama.

Uz analizu svih mjera daje se ocjena njihove opravdanosti u odnosu na ekološke zahtjeve po pitanju okoliša i prirode te se procjenjuju mogući neposredni, posredni, kratkoročni, srednjoročni, trajni, kumulativni i prekogranični utjecaji na okoliš.

Kriteriji za procjenu utjecaja

Prilikom procjene utjecaja mjera predloženih Programom, koriste se tri kategorije utjecaja:

Pozitivan utjecaj (+): Utjecaj je pozitivan ako predložena mjera poboljšava postojeće stanje okoliša u odnosu na sadašnje stanje ili trend. Do poboljšanja može doći uslijed rješavanja nekog od postojećih okolišnih problema ili uslijed pozitivne promjene postojećeg negativnog trenda.

Negativan utjecaj (-): Utjecaj se ocjenjuje kao negativan ako se procijeni da se provedbom mjera značajno negativan utjecaj ne može isključiti. Za ovu kategoriju utjecaja definiraju se mjere zaštite okoliša koje mogu isključiti/umanjiti mogućnost značajno negativnog utjecaja.

Neutralan utjecaj (/): Utjecaj je neutralan ukoliko mjere na strateškom nivou ne generiraju pozitivne ili negativne utjecaje na okoliš. Za ovu kategoriju utjecaja također se mogu definirati mjere poboljšanja.

Okolišna tema	Mjera koja ima utjecaj različit od neutralnog na okolišnu temu	Tip utjecaja
Površinske i podzemne vode	1.2.1., 1.4.2., 2.1.1., 2.3.1., 2.4.1.	Negativan
	1.2.2., 1.3.1.	Pozitivan
Priroda	1.2.1., 1.4.2., 2.1.1., 2.3.1., 2.4.1., 3.1.1., 3.1.6.,	Negativan
	1.3.1., 1.6.2., 3.1.6., 4.1.1., 4.1.2., 4.1.3.	Pozitivan
Korištenje zemljišta	1.2.1., 1.3.1., 1.6.2., 2.1.2., 2.1.3., 2.3.1., 2.3.2., 2.3.3., 2.3.5., 2.3.6.	Pozitivan
Kvaliteta zraka i klimatske značajke	2.3.1.	Negativan
	1.4.2., 1.4.3., 1.4.4., 2.3.1.	Pozitivan
Kulturna baština	1.1.5., 1.2.1., 1.4.2., 3.1.1.	Negativan
	1.1.3., 2.4.1., 2.4.5., 2.4.6., 3.1.1., 4.2.1., 4.2.2.	Pozitivan
Gospodarske značajke	1.1.3., 1.1.4., 2.1.1., 2.1.3., 2.2.1., 2.2.2., 2.2.3., 2.2.4., 2.3.5., 2.4.1., 2.4.2., 2.4.3., 2.4.4., 2.4.5., 2.4.6., 2.5.1., 2.5.2., 2.5.3., 3.2.1., 3.4.4., 3.4.5., 3.4.8., 4.2.1., 4.2.3.	Pozitivan
Stanovništvo	1.2.1., 1.3.4., 1.4.1., 1.5.1., 1.5.2., 1.6.1., 1.6.2., 2.1.2., 3.1.1., 3.1.2., 3.1.3., 3.1.4., 3.1.5., 3.1.7., 3.1.8., 3.2.2., 3.2.3., 3.3.1., 3.3.2., 3.3.3., 3.5.1., 3.5.2., 4.1.3.	Pozitivan

Mjere koje nemaju evidentiran utjecaj na okoliš (neutralan utjecaj), sukladno prethodno opisanoj metodologiji, nisu dalje obrađivane.

4.1 Površinske i podzemne vode

Sastavni dio mjere 1.2.1. je i projekt izgradnje „Akumulacije Čikola“. Predviđena akumulacija može **negativno** utjecati na kakvoću vode u vodotoku i na vodni režim rijeke Čikole.

Izgradnjom planirane akumulacije može doći i do promjene kakvoće vode. Pretvaranjem dijela vodotoka u akumulaciju mijenjaju se ekološki uvjeti - stajaća voda više je organski opterećena, sadrži manje kisika i njena temperatura je viša. Sve navedeno negativno djeluje na kakvoću vode u vodotoku.

Može se očekivati i da će zbog izgradnje akumulacije doći do intenziviranja poljoprivredne proizvodnje na navodnjavanom području. Zbog intenzifikacije poljoprivrede kao posljedice planiranog navodnjavanja, doći će do povećanog korištenja umjetnih gnojiva, i pesticida na okolnim površinama, koje infiltracijom u tlo, te naknadno dospijećem u podzemne vode ili ispiranjem uslijed oborina u površinske vodotoke, mogu utjecati na kvalitetu vode, što predstavlja posredan **negativan** utjecaj mjera na površinske i podzemne vode.

Prilikom korištenja i rada planirane akumulacije može se očekivati da će doći do potrebe za ispuštanjem vode iz akumulacije. Ispuštanjem vode dolazi do naglog povećanja vodostaja u vodotoku, a nakon prolaska vodnog vala do njegovog naglog smanjenja. Ukoliko se taj proces odvija u kratkim razmacima može doći do poplave zbog nedovoljno vremena za procjeđivanje zaobalnih voda. Ispuštanjem voda iz akumulacije i povećanjem protoka u vodotoku također se može uzrokovati i ubrzana erozija korita.

Mjerom 1.2.2. predviđena je izgradnja sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na području Općine Ružić. Većina naselja prihvata otpadnih voda rješava individualno putem septičkih jama koje često nisu odgovarajuće vodonepropusnosti. Ovakav sustav prihvaćanja otpadnih voda predstavlja raspršeni izvor onečišćenja površinskih i podzemnih voda koji zbog svoje blizine ljudskim naseljima predstavlja opasnost za ljudsko zdravlje. Izgradnjom sustava za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda kućanstva spojena na planirani sustav za odvodnju prestala bi predstavljati raspršene onečišćivače čime bi se umanjio negativan utjecaj otpadnih voda na kakvoću površinskih i podzemnih voda, što se može okarakterizirati kao **pozitivan** utjecaj.

Mjerom 1.3.1. predviđena je sanacija divljih odlagališta na području Općine Ružić. Nesanirana divlja odlagališta su tip točkastog izvora onečišćenja te mogu imati značajan negativan utjecaj na površinske i podzemne vode. Točan rizik koji pojedina divlja odlagališta predstavljaju teško je procijeniti uslijed nepoznavanja tipa i količine odloženog otpada u njima. Međutim, u usporedbi s komunalnim odlagalištima otpada rizik je znatno veći zbog nepostojanja zaštitnih membrana koje bi spriječile prodor onečišćivača iz divljih odlagališta u tlo te posljedično u podzemne i površinske vode. Sanacijom odlagališta uklonili bi se potencijalno opasni točkasti izvori onečišćenja što bi imalo **pozitivan** utjecaj na ekološko i kemijsko stanje površinskih voda, kao i na kemijsko stanje podzemnih voda.

Mjerom 1.4.2. predviđena je i izgradnja male hidrocentrale Projektom 1.4.2.2. Utjecaj hidroelektrana na okoliš uvelike ovisi o odabiru tehnologije izvedbe hidroelektrane. Prema načinu korištenja vode, odnosno regulacije protoka, hidroelektrane se dijele na akumulacijske, protočne i reverzibilne.

Projektom 2.1.1.3. sadržanim u Mjeri 2.1.1. planira se izgradnja gospodarske zone proizvodne i poslovne namjene u Mirlović polju. Iako Programom nije definirana njezina preciznija namjena, prema PPUO Ružić, u gospodarskoj zoni planira se smještaj punionice vode. Lokacija gospodarske zone se nalazi u II. zoni sanitarne zaštite, a od I. zone sanitarne zaštite je udaljena oko 100 m. Projektna dokumentacija za njezinu izgradnju nije izrađena, a u PPUO Ružić nisu navedeni detaljniji podaci o kapacitetu punionice vode. Obzirom na manjak podataka, osjetljivost površinskih i podzemnih voda krškog područja te smještaj lokacije prethodno navedene gospodarske zone u odnosu na zone sanitarne zaštite, na strateškoj razini se ne mogu isključiti **negativni** utjecaji Projekta 2.1.1.3. na površinske i podzemne vode.

Mjerom 2.3.1. predviđene su mjere koje će pridonijeti intenziviranju poljoprivrede na području Općine Ružić. Povećanjem poljoprivredne proizvodnje povećat će se i količina umjetnih gnojiva i pesticida na poljoprivrednim površinama. Povećanje koncentracije ovih tvari u vodnim tijelima **negativno** utječe na kakvoću vode dok intenzitet utjecaja ovisi o tipu i količini gnojiva i pesticida koji će koristiti u poljoprivrednoj proizvodnji. Osim prethodno navedenog utjecaja, do **negativnih** utjecaja na površinske i podzemne vode može doći i realizacijom projekata koji se odnose na izgradnju stočarskih farmi i klaonica. Naime, stočarske farme (velika koncentracija stoke na jednom mjestu, velike količine tekućeg gnoja) i klaonice mogu biti značajni točkasti izvori onečišćenja. Neadekvatnim spremanjem i postupanjem sa stajskim gnojem i gnojovkom te s otpadnim vodama iz klaonica može doći do značajnih onečišćenja površinskih i podzemnih voda.

Projektom 2.4.1.1. Mjere 2.4.1. planirana je izgradnja turističko-ugostiteljske infrastrukture unutar gospodarske zone Mirlović Polje-Krakovača koja se nalazi u II. i III. zoni sanitarne zaštite. **Negativni** utjecaji turističko-ugostiteljske zone na stanje površinskih i podzemnih voda ogleda se u ispuštanju otpadnih voda u recipijent.

Kumulativni utjecaji:

Kumulativni utjecaji na sastavnicu površinske i podzemne vode mogući su kod provođenja mjera 1.2.1. i 1.4.2., točnije provođenjem projekata izgradnje akumulacije Čikola i izgradnje male hidrocentrale. Kumulativni utjecaji očekuju se budući da su oba objekta planirana na povezanim vodotocima (iako u Programu nije navedena lokacija smještaja male hidrocentrale, vodotoci u Općini Ružić pripadaju slivu rijeke Čikole i na taj način su svi povezani) te zbog drugih planiranih hidroelektrana i akumulacija na dijelu rijeke Čikole koji se nalazi u administrativnim granicama Grada Drniša. Sveukupan utjecaj akumulacije/hidrocentrale na vodotok može se procijeniti tek kad se njenim pojedinačnim utjecajima pridodaju svi postojeći antropogeni utjecaji na promatranom dijelu vodotoka. U slučaju da postoji interakcija između postojećih utjecaja i planiranog zahvata mogu se pojaviti značajni negativni kumulativni utjecaji.

4.2 Priroda

Mjera 1.2.1. obuhvaća projekt „Akumulacija Čikole za navodnjavanje“ čija bi primarna namjena bila navodnjavanje Petrovog polja, koje je okarakterizirano kao najpogodnije poljoprivredno područje u Županiji. Međutim, planirana akumulacija nalazi se unutar područja ekološke mreže HR2000919 Čikola. Planiranim zahvatom promijenit će se hidrološke prilike vodotoka Čikola, tj. krški vodotok zamijenit će stajaćica, što će rezultirati promjenom temperature i količine otopljenog kisika u vodi i u konačnici potpuno drugačijim ekološkim uvjetima staništa, čime bi se povećala i opasnost od naseljavanja invazivnih vrsta. Obzirom na prethodno navedeno, može se zaključiti da će planirani zahvat može **negativno** djelovati na staništa i vrste koje se tamo nalaze te krajobrazne značajke. Akumulacija na Čikoli predviđena je za navodnjavanje poljoprivrednih zemljišta. Može se pretpostaviti da bi intenziviranjem poljoprivrede porasla i uporaba hranjivih tvari i pesticida, a obzirom na karakter krša, vrlo je vjerojatno njihovo dospijevanje u površinske i podzemne vode što bi promijenilo kvalitetu vode i tako dodatno posredno **negativno** utjecalo na bioraznolikost. Obzirom na povezanost vodotoka Čikole s vodotocima Vrbe i Krke, prethodno navedeni negativni utjecaji mogu se očekivati na širem području planirane akumulacije, iz razloga što promjene u prirodnim dijelovima rijeka mogu utjecati na sve povezane ekosustave iznad i ispod pregrade. Akumulacije uzrokuju plavljenje staništa koja prirodno nisu bila pod vodom pa osim promjene uvjeta u vodenim staništima, izgradnjom akumulacije dolazi do fragmentacije kopnenih staništa i razmještanja populacija kopnenih organizama okolnog područja.

Mjerom 1.3.1. kojom su predviđene sanacije divljih odlagališta koja predstavljaju pritisak na divlje vrste i staništa, **pozitivno** djeluje na prirodu. Također, **pozitivan** utjecaj na prirodu očekuje se provedbom Mjere 1.6.2. kojom se planira rekonstrukcija i izgradnja infrastrukture za prevenciju i ublažavanje elementarnih nepogoda i prirodnih katastrofa.

Mjerom 1.4.2. predviđena je izgradnja vjetroparka i male hidrocentrale. Projekt izgradnje vjetroparka uključuje izgradnju vjetroelektrane sa 17 vjetroagregata na lokaciji planine Svilaja koji su smješteni unutar područja Općine Ružić, Grada Drniša u Šibensko-kninskoj županiji i Grada Vrlike u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Planirani vjetropark smješten je u POVS području ekološke mreže HR2000922 Svilaja koje obuhvaća veliki dio Općine Ružić. Procjenom utjecaja na strateškom nivou može se zaključiti da će se izgradnjom vjetroagregata generirati potencijalno **negativni** utjecaji na bioraznolikost, osobito na faunu ptica i šišmiša, zbog činjenice da vjetroagregati predstavljaju barijere za navedene skupine. Realizacija projekta vjetroparka na Svilaji dovela bi do potencijalno negativnih utjecaja na područje Posebnog rezervata šumske vegetacije – Svilaja koje je područje predloženo za zaštitu, a negativni utjecaji bi nastali kao posljedica narušavanja vrijednosti zbog kojih je ovo područje predloženo za zaštitu. Osim prethodno navedenog utjecaja na bioraznolikost i ekološku mrežu, vjetroagregati, koji su sastavni dio vjetroparka, vizualno su uočljivi što generira potencijalno **negativne** utjecaje na krajobrazne značajke područja.

Realizacijom projekta izgradnje male hidrocentrale koji je sadržan u Mjeri 1.4.2 mogući su **negativni** utjecaji na prirodu. Jedan od najvećih potencijalnih utjecaja je prekid riječnog kontinuiteta stvaranjem prepreka za kretanje životinja, osobito ribljih vrsta. Osim nemogućnosti prolaza riba uzvodno, nizvodnim kretanjem riba kroz turbine dolazi do njihovog stradavanja,

ozljeđivanja i stresa koji ih čini ranjivima za veliki broj bolesti. Male hidrocentrale također utječu na promjenu temperature vode, prozirnost, brzinu toka, količinu otopljenog kisika u vodi i dr. što u konačnici negativno utječe na autohtonu floru i faunu, mijenja stanište i stvara povoljnu priliku za naseljavanje invazivnih vrsta. Obzirom na povezanost vodotoka na području Općine Ružić, negativni utjecaji mogu se očekivati na širem području planirane hidrocentrale, jer promjene na vodotocima mogu utjecati na sve povezane ekosustave uzvodno i nizvodno od izvora utjecaja. Realizacijom ovog projekta mogući su i negativni utjecaji na riječni krajobraz unošenjem antropogenih elemenata i moguće geometrijske regulacije u pojedinim dijelovima korita.

U Projektu 2.1.1.3. Programa planirana je izgradnja poslovne zone Mirlović Polje/Vriska glava, međutim namjena poslovne zone Programom nije specificirana. Prema PPUO Ružić, ova poslovna zona predviđena je za smještaj punionice vode. Njezina lokacija se nalazi na udaljenosti oko 150 m od područja ekološke mreže HR2000919 Čikola. Obzirom na navedene utjecaje u Poglavlju 4.1 Površinske i podzemne vode, na strateškoj razini se ne mogu isključiti posredno **negativni** utjecaji na vrste koje obitavaju u prethodno spomenutom području ekološke mreže, a nastali bi kao posljedica promjene stanja i kvalitete površinskih i podzemnih voda.

Mjera 2.3.1. obuhvaća projekt izgradnje sustava za navodnjavanje. Kao što je već navedeno u opisu utjecaja Mjere 1.2.1. na prirodu, intenziviranjem poljoprivrede porastao bi unos hranjivih tvari i pesticida u tlo, a obzirom na karakter krša, vrlo je vjerojatno njihovo dospijevanje u površinske i podzemne vode što bi promijenilo kvalitetu vode i tako posredno **negativno** utjecalo na bioraznolikost područja.

Projektom 2.4.1.1. Programa planirana je izgradnja turističko-ugostiteljske infrastrukture unutar gospodarske zone Mirlović polje-Krakovača. Obzirom na prostorni smještaj ove gospodarske zone koja se nalazi na oko 80 m udaljenosti od područja ekološke mreže HR2000919 Čikola te na potencijalno negativne utjecaje navedene u Poglavlju 4.1 Površinske i podzemne vode, mogući su posredno **negativni** utjecaji na bioraznolikost rijeke Čikole, što se odnosi i na ciljne vrste područja ekološke mreže HR2000919 Čikola, koji bi nastali kao posljedica narušavanja stanja površinskih i podzemnih voda.

Unutar Mjere 3.1.1. su projekti kojima se predviđa izgradnja sportsko-rekreacijske zone i planinarskog doma na Svilaji. Obzirom da se planirana sportsko-rekreacijska zona Ružić nalazi u blizini rijeke Čikole (40 m), njezinom izgradnjom može doći do degradacije obalnih staništa što bi se **negativno** odrazilo na područje ekološke mreže HR2000919 Čikola. Za projekt izgradnje planinarskog doma na Svilaji koji je također predviđen ovom mjerom projektna dokumentacija nije izrađena i nije poznata njegova točna lokacija, a planina Svilaja se nalazi u području ekološke mreže HR2000922 Svilaja. Shodno tome mogući su **negativni** utjecaji na ovo područje ekološke mreže koji bi nastali kao posljedica potencijalnog narušavanja ciljnih staništa izgradnjom planinarskog doma.

Mjera 3.1.6. uključuje projekt ulaganja u javne površine koji ima dvojak karakter obzirom na utjecaj na krajobrazne karakteristike općine Ružić. **Negativan** utjecaj moguć je ukoliko se tijekom realizacije projekta stvore novi antropogeni elementi u prostoru koji nisu vizualno atraktivni. Također su mogući utjecaji na karakteristike kulturnih krajobrazova i vizualni identitet prostora. Međutim, ukoliko se provedbom projekta poboljša dosadašnje stanje te stvore nove sadržajne i funkcionalne cjeline, utjecaj na krajobraz bi bio **pozitivnog** karaktera. Mjere 4.1.1. i 4.1.2. direktno su usmjerene zaštitu i očuvanju prirode uopće, stoga je jedini očekivani utjecaj na strateškoj razini na prirodu **pozitivan**, kao i utjecaj Mjere 4.1.3. koji će nastati posredstvom edukacije stanovništva općine Ružić o održivom korištenju prirodnih dobara.

Kumulativni utjecaji:

Kumulativni utjecaji provedbe Programa mogući su uslijed realizacije dodatnih akumulacija, kao i hidrocentrala na povezanim vodotocima s vodotokom na kojemu se nalazi, ovim Programom, predviđena akumulacija i mala hidrocentrala. Sveukupan utjecaj akumulacije/hidrocentrale na vodotok može se procijeniti tek onda kad se njenim pojedinačnim utjecajima pridodaju svi postojeći antropogeni utjecaji na promatranom dijelu vodotoka. U slučaju da postoji interakcija između postojećih utjecaja i planiranog zahvata mogu se pojaviti značajni negativni kumulativni utjecaji. Kumulativni utjecaji proizlaze iz svih utjecaja prisutnih na određenom području. U riječnim okolišima jedan od kumulativnih utjecaja je gubitak

ribljih vrsta ili njihove brojnosti, a proizlazi iz pojedinačnih utjecaja kao što su gubitak staništa, stvaranje migracijskih barijera, promjene prirodne morfologije rijeke uzrokovane stabilizacijom toka te erozijom sedimenta i ispiranjem nutrijenata.

4.3 Korištenje zemljišta

Projekt „Akumulacija Čikole za navodnjavanje“ koji je sadržan unutar Mjere 1.2.1. direktno je usmjerena na unapređenje poljoprivrede te će **pozitivno** utjecati na razvoj i rentabilnost poljoprivrede Općine Ružić.

Mjerom 1.3.1. predviđa se sanacija divljih odlagališta otpada na području Općine Ružić. Nesanirana divlja odlagališta otpada mogu onečistiti tlo koje prekrivaju organskim i anorganskim onečišćivalima te na taj način negativno utjecati na njegovu kvalitetu. Točan rizik koji pojedina divlja odlagališta predstavljaju ovisi ponajprije o vrsti i količini otpada odloženog u njima. Sanacijom odlagališta uklonili bi se potencijalno opasni točkasti izvori onečišćenja što bi imalo **pozitivan** utjecaj na kakvoću tla na lokaciji divljih odlagališta otpada.

Klimatska slika budućnosti najavljuje sve učestalije pojavljivanje elementarnih nepogoda, kao što su poplave, požari, suše, jaki vjetrovi, padaline i dr. Elementarne nepogode predstavljaju veliku opasnost za poljoprivredu i šumsko područje te će prevencija i ublažavanje elementarnih nepogoda i prirodnih katastrofa propisana Mjerom 1.6.2. **pozitivno** utjecati na poljoprivredu i šumsko područje.

Mjera 2.1.2. obuhvaća projekt izgradnje zatvorene tržnice čime će se **pozitivno** djelovati na razvoj poljoprivrede općine Ružić kroz poboljšanje plasmana proizvoda, izravnu prodaju i brzu naplatu proizvoda te poboljšanje higijenskih uvjeta na tržnici. U konačnici će se izgradnjom zatvorene tržnice omogućiti bolja održivost i povećanje domaće poljoprivredne proizvodnje.

Mjere 2.1.3., 2.3.1., 2.3.2. i 2.3.3. direktno su usmjerene na unapređenje poljoprivrede, a svojim projektima koji uključuju unapređenje poljoprivredne infrastrukture, poticanje poljoprivredne proizvodnje, prerade proizvoda, njihove prodaje i promocije te razvoj ekološki i okolišno održive poljoprivrede **pozitivno** će utjecati na razvoj i rentabilnost poljoprivrede Općine Ružić.

Preduvjeti za razvoj i rast poljoprivredne proizvodnje stvaraju se udruživanjem poljoprivrednika, a Mjerom 2.3.5. predviđeno je poticanje zajedničkog nastupa poljoprivrednika te se očekuje **pozitivan** utjecaj na poljoprivredni razvoj područja.

Prema Planu upravljanja razvojem i marketingom turizma drniškog područja iz 2016. godine, koji se odnosi i na Općinu Ružić, nerentabilnost poljoprivredne proizvodnje na drniškom području je rezultat niza problema koji uključuju slabu organiziranost proizvođača, kao i njihovu needuciranost što se planira promijeniti Mjerom 2.3.6. te će se tako ostvariti **pozitivan** utjecaj na poljoprivredu.

4.4 Kvaliteta zraka i klimatske značajke

Realizacijom projekata predviđenih Mjerom 1.4.2. kao i provođenjem mjera 1.4.3. i 1.4.4. može se očekivati posredno **pozitivan** utjecaj na kvalitetu zraka i klimatske značajke, jer će korištenje energije iz obnovljivih izvora, korištenje energetski učinkovitih oblika prijevoza te energetski učinkovita gradnja rezultirati smanjenim korištenjem konvencionalnih izvora energije i fosilnih goriva čime se smanjuje emisija stakleničkih plinova i ispušnih plinova cestovnog prometa koji danas predstavljaju jedan od najvećih pritisaka na zrak i klimu.

Projektima sadržanim u Mjeri 2.3.1. predviđena je izgradnja stočarskih farmi koje mogu negativno utjecati na kvalitetu zraka općine Ružić jer uzgoj životinja i stajski gnoj izvor su emisija dušikovih oksida, amonijaka, metana, sumporovodika i tiola. Navedeni plinovi su neugodnog mirisa i mogu se širiti na velike udaljenosti. Izvori emisije plinova su objekti za držanje životinja, plato za kruti stajski gnoj i gnojovka.

4.5 Kulturna baština

Aktivnosti obuhvaćene Mjerom 1.1.3. uključuju osmišljavanje, izgradnju i označavanje tematskih putova koji su vezani uz kulturno-povijesnu baštinu. Iako detaljna projektna dokumentacija još ne postoji, na strateškoj razini mogu se očekivati posredno **pozitivni** utjecaji na kulturno-povijesnu baštinu jer je mjera prvenstveno orijentirana uređenju turističke ponude. Posredno pozitivan utjecaj proizlazi iz potrebe za očuvanjem kulturno-povijesne baštine na koju će se odnositi planirani tematski putovi kako bi se mogao realizirati prvotni cilj ove mjere – unapređenje turističke ponude.

Izgradnjom parkinga kod Mauzoleja obitelji Meštrović, što je predviđeno Mjerom 1.1.5., mogući su **negativni** utjecaji narušavanja kulturnog dobra koje obuhvaća drvored koji vodi od Otavica prema glavici na kojoj je crkva Presvetog Otkupitelja (Mauzolej obitelji Meštrović) i most preko Čikole zajedno s arhitekturom crkve na glavici.

Realizacijom Mjere 1.2.1. moguće je generiranje **negativnih** utjecaja na kulturnu baštinu, tj. izgradnjom akumulacije na rijeci Čikoli moguće je potapanje starih mlinica koje se nalaze nizvodno od izvora, a koje bi potencijalno bile u obuhvatu akumulacije. Ovisno o površini potopljenog područja postoji i mogućnost ugroze arheoloških i povijesnih lokaliteta općine Ružić.

Provođenjem Mjere 1.4.2. mogući su **negativni** utjecaji na kulturnu baštinu koji proizlaze iz projekta predviđenog ovom mjerom. Naime, izgradnjom vjetroparka na Svilaji mogući su negativni utjecaji na arheološke lokalitete smještene u blizini planiranog zahvata.

Jedna od sastavnica Mjere 2.4.1. je prenamjena bivšeg Osnovne škole „Ivan Meštrović“ u hostel i centar za posjetitelje. Iako će ova mjera neposredno utjecati na kvalitetu turističke ponude Općine Ružić, posredno će **pozitivno** utjecati na kulturno-povijesnu baštinu ovog kraja jer će doći do očuvanja ovog objekta koji pripada zaštićenom kulturnom dobru.

Izgradnjom eko i etno sela u Gornjem Gradcu, što je predviđeno Mjerom 2.4.5. potencijalno će se generirati posredno **pozitivni** utjecaji na kulturnu baštinu, tj. kako bi se obogatila turistička ponuda javlja se potreba za obnovom zapuštene etno baštine i tradicijskog graditeljstva, a do posredno **pozitivnih** utjecaja na kulturnu baštinu će doći i provedbom Mjere 2.4.6. kojom se potiče i omogućuje očuvanje tradicionalne proizvodnja koja je dio nematerijalne kulturne baštine.

Područje Općine Ružić bogato je kulturno-povijesnom baštinom. Mjera 3.1.1. uključuje obnavljanje Mauzoleja obitelji Meštrović koji je zaštićeno kulturno dobro te će realizacija ove mjere neposredno **pozitivno** utjecati na kulturnu baštinu, jer će obnovom Mauzoleja obitelji Meštrović biti dodatno zaštićen, međutim provedbom projekta izgradnje sportsko-rekreacijske zone Ružić sadržanog u ovoj mjeri, mogući su **negativni** utjecaji na jedinstveno kulturno dobro koje obuhvaća Mauzolej obitelji Meštrović, drvored koji vodi od Otavica prema mauzoleju i most preko Čikole. Naime, prema PPUO Ružić lokacija sportsko-rekreacijske zone Ružić smještena je neposredno uz spomenuto jedinstveno kulturno dobro.

Kao i u mjerama 1.1.3. i 2.4.1., projekt turističke valorizacije zgrade Antimalarične stanice predviđen Mjerom 4.2.1. posredno **pozitivno** utječe na kulturno-povijesnu baštinu. Posredno pozitivan utjecaj proizlazi iz potrebe za očuvanjem kulturno-povijesne baštine na koju će se odnositi planirani projekt kako bi se mogao realizirati prvotni cilj projekta – unapređenje turističke ponude.

Mjerom 4.2.2. predviđeno je očuvanje i revitalizacija nematerijalne kulturne baštine Općine Ružić, što se u konačnici odnosi i na nematerijalnu kulturnu baštinu cijelog drniškog područja te provođenje ove mjere može samo **pozitivno** djelovati na njezinu konzerviranost i očuvanje od zaborava.

4.6 Gospodarske značajke

Mjera 1.1.3. kojom je predviđena izgradnja i označavanje tematskih putova zajedno s Mjerom 1.1.4. kojom se predviđa izgradnja biciklističkih staza imat će **pozitivan** utjecaj na turizam Općine Ružić jer će kulturna baština postati dostupnija posjetiteljima i time će se obogatiti turistička ponuda.

Obzirom da na području Općine Ružić ne postoji niti jedna izgrađena poslovna zona u sklopu Mjere 2.1.1. planira se izgraditi 6 poslovnih zona što će **pozitivno** utjecati na poduzetničku atmosferu Općine Ružić, a time i na gospodarstvo uopće.

Mjere 2.1.3., 2.2.1., 2.2.2., 2.2.3. i 2.2.4. direktno su usmjerene razvoju poduzetništva na području Općine Ružić te će njihova realizacija **pozitivno** utjecati na poduzetništvo, što će u konačnici doprinijeti razvijanju konkurentnijeg ukupnog gospodarstva ovog područja.

Poticanje povezivanja poljoprivrednika s akterima u turizmu, što je predviđeno Mjerom 2.3.5., omogućava diversifikaciju djelatnosti te obogaćuje vrijednost turističkog proizvoda, što **pozitivno** djeluje na gospodarstvo povećanjem prihoda, ali i stvara dodatnu dimenziju turističke aktivnosti ruralnog prostora.

U sklopu Mjere 2.4.1. planirana je prenamjena u hostel zgrade bivše Osnovne škole „Ivan Meštrović“ u Otavicama te je planirana izgradnja turističko-ugostiteljske zone u Mirlović Polju (Krakovača), što će unaprijediti turističku ponudu Općine Ružić, a time **pozitivno** utjecati na turizam područja. Iako u mjerama 2.4.2., 2.4.3., 2.4.4., 2.4.6., 3.4.4. i 3.4.5. nisu navedeni projekti, sam karakter mjera direktno je usmjeren ka podizanju kvalitete turističke ponude te se njihovom provedbom također može očekivati **pozitivan** utjecaj na turizam.

Prema Master i marketing planu turizma Šibensko-kninske županije drniško područje bi se trebalo usmjeriti na izletnike, bicikliste, planinare i turiste koji traže doživljaj i tematizirane programe usmjerene odabranim optimalnim tržišnim nišama, što je predviđeno Mjerom 2.4.5. te se s njezinom realizacijom može očekivati **pozitivan** utjecaj na turizam.

Sektor malog i srednjeg poduzetništva je najdinamičniji sektor svih razvijenih gospodarstava, te generator razvoja i ekonomskog rasta. Da bi mala i srednja poduzeća doista i postala generator razvoja, vrlo je važna dobra i poticajna poduzetnička klima u njihovom okruženju što se planira postići mjerama 2.5.1. i 2.5.2 ovog Programa pa se njihovom provedbom može očekivati **pozitivan** utjecaj na gospodarstvo Općine Ružić, čemu će doprinijeti i realizacija Mjere 2.5.3.

Iako u Mjeri 3.2.1. nisu definirani projekti, procjenom na strateškoj razini očekuju se **pozitivni** utjecaji provedbe ove mjere na gospodarstvo u općini Ružić, ali i cijelom drniškom području. Konkurentnost gospodarstva ovisi o sveukupnoj društvenoj i okolišnoj stabilnosti zajednica, što se planira unaprijediti provedbom ove mjere kojom će se olakšati uklanjanje prepreka u razvoju gospodarstva i ostvariti bolja komunikacija i među JLS-ovima.

Na području Općine Ružić ne postoji turistička zajednica niti je općina Ružić u nadležnosti susjednih turističkih zajednica, što predstavlja problem za razvoj turizma. **Pozitivan** utjecaj Mjere 3.4.8. na turizam se ogleda u predviđenom otvaranju turističke zajednice s info centrom što će pomoći u promociji općine Ružić kao turističke destinacije, ali i u promociji cijelog drniškog područja.

Kako bi atraktivna svojstva turističkih motiva dobila tržišni oblik vrijednosti kroz turističku ponudu, potrebno je provesti postupak turističke valorizacije, što je predviđeno Mjerom 4.2.1. čime će se potencijalno generirati **pozitivan** utjecaj na turizam.

Prema Planu upravljanja razvojem i marketingom turizma drniškog područja pršut, sir i različite sorte vina su autohtona hrana i piće drniškog kraja, jasno prepoznatljiva diljem Hrvatske, ali i nedovoljno pozicionirana na domaćem i stranom tržištu s obzirom na njihov potencijal pa je vrijednost pršuta i drugih delicija kao izvornih turističkih proizvoda gotovo u potpunosti neiskorištena. Iz tog razloga je potrebno snažnije promovirati gastronomsku ponudu uz korištenje eko i etno obilježja. Mjera 4.2.3. će upravo utjecati na rješavanje navedenog problema pa će tako **pozitivno** utjecati na turizam cjelokupnog drniškog kraja.

4.7 Stanovništvo

Mjere koje su definirane Programom imaju **pozitivan** socijalni utjecaj na prosperitet domaćeg stanovništva i kvalitetu življenja.

Unapređenje vodoopskrbnog sustava, elektroopskrbe, komunikacijske infrastrukture, razvoj širokopojasnog interneta te zaštita od elementarnih nepogoda i njihovo ublažavanje, što je planirano mjerama 1.2.1., 1.4.1., 1.5.1., 1.5.2. i 1.6.2. **pozitivno** djeluju na stanovništvo. Realizacija navedenih mjera doprinijela bi poboljšanju zdravlja ljudi i kvalitete njihova života.

Izgradnjom zatvorene tržnice, što je predviđeno Projektom 2.1.2.1. Mjere 2.1.2., posredno **pozitivno** će se utjecati na zdravlje ljudi na području općine Ružić, što je posljedica kvalitetnijih higijenskih uvjeta i unaprjeđenog skladištenja proizvoda na tržnicama zatvorenog tipa.

Podizanje svijesti javnosti o elementarnim nepogodama i održivom upravljanju otpadom i prirodnim dobrima, podizanje razine socijalne i zdravstvene skrbi, te podizanje razine sigurnosti življenja, što je planirano mjerama 1.3.4., 1.6.1. 3.1.1., 3.1.2., 3.1.3., 3.1.4., 3.1.7., 3.2.2. i 4.1.3. **pozitivno** će se odraziti na stanovništvo, odnosno doprinijet će kvaliteti življenja te zdravlju stanovništva na području Općine Ružić. Za mjere 3.1.7., 3.1.8. i 3.2.2. zbog karaktera projekata koji su planirani unutar ovih mjera nije bilo moguće odrediti vremenski obuhvat njihovog utjecaja na stanovništvo općine Ružić.

Realizacija Mjere 3.1.5. kojom je predviđen razvoj programa kiparske kolonije i Mjere 3.2.3. koja se odnosi na rad lokalnih udruga doprinijet će obogaćivanju i unapređenju društvenog života što će se **pozitivno** odraziti na lokalno stanovništvo.

Mjere 3.1.8., 3.3.1. i 3.3.2. mogu doprinijeti poboljšanju obrazovne strukture stanovništva, čime se **pozitivno** djeluje na kvalitetu života ljudi. Mjere 3.3.1., 3.3.3., 3.5.1. i 3.5.2. doprinose ostanku stanovništva na prostoru općine Ružić. Kako je prema dostupnim podacima u Općini Ružić, kao i u cijelom drniškom području vidljiv višegodišnji pad broja stanovnika, Program predstavlja **pozitivan** pomak u rješavanju tog tekućeg problema.

5 Mjere zaštite okoliša

Nakon analize utvrđeno je da 97 % mjera Programa ima pozitivno ili neutralno djelovanje na okoliš. U ovom poglavlju definirane su mjere zaštite okoliša za one mjere Programa za koje je na strateškoj razini utvrđeno da mogu imati potencijalno negativan utjecaj na okoliš.

Mjera Programa	Utjecaj	Okolišna tema na koju mjera utječe	Mjera zaštite okoliša
Mjera 1.1.5. Integracija i poboljšanje kvalitete kolnog, pješačkog i prometa u mirovanju te cestovne mreže kao i unaprjeđenje sustava za upravljanje i nadzor prometom	Izgradnjom parkinga kod Mauzoleja obitelji Meštrović, što je predviđeno Mjerom 1.1.5., mogući su negativni utjecaji narušavanja kulturnog dobra koje obuhvaća drvored koji vodi od Otavica prema glavici na kojoj je crkva Presvetog Otkupitelja (Mauzolej obitelji Meštrović) i most preko Čikole zajedno s arhitekturom crkve na glavici.	Kulturna baština	Planiranu izgradnju parkinga organizirati uz prometnicu podno brijega na način da ne narušava pogled na drvored i Mauzolej obitelji Meštrović.
Mjera 1.2.1. Izgradnja, sanacija i održavanje vodoopskrbne infrastrukture	Izgradnja akumulacije može uzrokovati promjene vodnog režima vodotoka što će negativno utjecati na stanje površinskih i podzemnih vodnih tijela. Također, moguć je negativan utjecaj na kvalitetu vode u vodotoku, a potencijalno se može ubrzati i proces erozije korita.	Površinske i podzemne vode	Za planirani zahvat akumulacije na rijeci Čikoli pokrenut je postupak procjene utjecaja na okoliš. Daljnje aktivnosti/mjere na ovom projektu bit će definirane mišljenjem nadležnog tijela o prihvatljivosti planiranog zahvata na okoliš.
	Posredni utjecaj može se očekivati zbog negativnog utjecaja poljoprivredne proizvodnje na kvalitetu vodnih tijela uslijed korištenja umjetnih gnojiva i pesticida.		
	Gradnja akumulacije dovela bi do promjene stanišnih uvjeta čime bi se djelovalo i na divlje vrste koje koriste staništa pod utjecajem. Očekivani negativni utjecaji odrazili bi se neposredno i posredno preko površinskih i podzemnih voda na prirodu.	Priroda	
	Također, izgradnjom akumulacije na rijeci Čikoli moguće je generiranje kumulativnog utjecaja povezanog s utjecajima koji su rezultat drugih antropogenih zahvata na ovom vodotoku.		
	Izgradnjom akumulacije na rijeci Čikoli moguće je potapanje starih mlinica koje se nalaze nizvodno od izvora, a koje bi potencijalno bile u obuhvatu akumulacije. Ovisno o površini potopljenog područja postoji i mogućnost ugroze arheoloških i povijesnih lokaliteta općine Ružić.	Kulturna baština	Prilikom izgradnje akumulacije na rijeci Čikoli potrebno je izbjeći potapanje/narušavanje objekata i lokaliteta kulturne baštine.

Mjera Programa	Utjecaj	Okolišna tema na koju mjera utječe	Mjera zaštite okoliša
Mjera 1.4.2. Poticati korištenje i izgradnju infrastrukture obnovljivih izvora energije	Negativni utjecaji na površinske i podzemne vode mogu se očekivati zbog izgradnje male hidrocentrale. Intenzitet negativnog utjecaja ne može se točno odrediti, no on ovisi ponajprije o lokaciji i tipu planirane hidrocentrale.	Površinske i podzemne vode	Planiranu malu hidrocentralu izvesti tehnologijom koja će prilikom korištenja vodostaj i kakvoću vode u vodotoku održati na postojećoj razini.
	Ovom mjerom predviđena je izgradnja vjetroparka na Svilaji i male hidrocentrale što može negativno djelovati na prirodu.	Priroda	<p>Za planirani zahvat vjetroelektrane na Svilaji pokrenut je postupak procjene utjecaja na okoliš.</p> <p>Daljnje aktivnosti na ovom projektu bit će definirane mišljenjem nadležnog tijela o prihvatljivosti planiranog zahvata na okoliš.</p> <p>Obzirom da u navedenom projektu izgradnje male hidrocentrale nije navedena lokacija zahvata niti tip planirane hidrocentrale, Studija ne može isključiti negativne utjecaje njihove izgradnje, kako pojedinačne tako i kumulativne. U tom kontekstu predlaže se izrada posebne studije koja bi za svaku rijeku odredila nulto stanje vrsta riba (kao skupine koja je pod direktnim utjecajem) na temelju kojeg bi bilo moguće procijeniti postoji li pogodna lokacija za smještaj hidrocentrale, definirati njezinu snagu i način rada. Osim pojedinačnih utjecaja studija bi trebala procijeniti kumulativne utjecaje, kao i utjecaje na ostale ljudske djelatnosti.</p> <p>Zaključno tome, malu hidrocentralu treba graditi na način da prilikom korištenja ne generira značajne negativne utjecaje na bioraznolikost i ekološku mrežu te regulaciju riječnog korita svesti na minimum zbog mogućnosti narušavanja prirodnih kvaliteta riječnog krajobraza.</p>
	Izgradnjom vjetroparka na Svilaji mogući su negativni utjecaji na arheološke lokalitete smještene u blizini planiranog zahvata.	Kulturna baština	Mjere zaštite kulturne baštine prilikom izgradnje vjetroparka Svilaja bit će definirane prilikom procjene utjecaja na okoliš koji je u tijeku.
Mjera 2.1.1. Izgradnja poslovne zone	Projektom izgradnje poslovne zone Mirlović Polje/Vriska glava moguće je generiranje negativnih utjecaja na površinske i podzemne vode.	Površinske i podzemne vode	Za planiranu izgradnju poslovne zone Mirlović Polje/Vriska glava potrebno je ishoditi vodopravnu dozvolu i osigurati pročišćavanje otpadnih voda prije ispuštanja u recipijent.
	Projektom izgradnje poslovne zone Mirlović Polje/Vriska glava moguće je generiranje posredno negativnih utjecaja na ekološku mrežu HR2000919 Čikola.	Priroda	Obzirom da će potencijalno negativni utjecaj na sastavnicu okoliša priroda biti rezultat potencijalno negativnog utjecaja na površinske i podzemne vode, mjera zaštite odgovara mjeri zaštite propisanoj za površinske i podzemne vode.

Mjera Programa	Utjecaj	Okolišna tema na koju mjera utječe	Mjera zaštite okoliša
Mjera 2.3.1. Izgradnja, obnova i razvoj poljoprivredne infrastrukture	Uslijed jačanja poljoprivredne proizvodnje mogu se očekivati negativni utjecaji na kvalitetu površinskih i podzemnih voda zbog povećane količine umjetnih gnojiva i pesticida koje će se koristiti na obrađivanim površinama.	Površinske i podzemne vode	Provoditi monitoring stanja površinskih i podzemnih vodnih tijela. Ukoliko se prilikom provođenja monitoringa pokaže da je uslijed intenzifikacije poljoprivredne proizvodnje došlo do povišenja koncentracija hranjivih tvari i pesticida u vodnim tijelima potrebno je provesti korake kojima će se kakvoća voda dovesti u prvotno stanje.
	Projektima izgradnje stočarskih farmi i mini klaonice moguće je generiranje negativnih utjecaja na površinske i podzemne vode općine Ružić.		Za planirane projekte izgradnje stočarskih farmi i mini klaonice potrebno je ishoditi vodopravne odnosno okolišne dozvole, a tijekom izgradnje planiranih stočarskih farmi i mini klaonice potrebno je osigurati adekvatno zbrinjavanje gnojovki i otpadnih voda.
	Realizacijom ove mjere mogući su posredno negativni utjecaji na sastavnicu okoliša priroda.	Priroda	Obzirom da će potencijalno negativni utjecaj na sastavnicu okoliša priroda biti rezultat potencijalno negativnog utjecaja na površinske i podzemne vode, mjera zaštite odgovara mjeri zaštite propisanoj za površinske i podzemne vode.
Mjera 2.4.1. Formiranje, izgradnja, renovacija te unaprjeđenje turističke infrastrukture te infrastrukture u turističkim zonama	Projektom izgradnje stočarskih farmi moguće je generiranje negativnih utjecaja na kvalitetu zraka općine Ružić.	Kvaliteta zraka i klimatske značajke	Tijekom projektiranja planiranih stočarskih farmi primijeniti tehnička rješenja koja uključuju mjere zaštite zraka.
	Planirana izgradnja gospodarske zone Mirlović Polje – Krakovača može se negativno odraziti na površinske i podzemne vode.	Površinske i podzemne vode	Tijekom projektiranja gospodarske zone planirati zatvoreni sustav odvodnje otpadnih voda uz prethodno pročišćavanje prije ispuštanja u recipijent.
Mjera 3.1.1. Izgradnja, dogradnja i renovacija objekata za obrazovanje, kulturu, zdravstvo, sport, rekreaciju te ostale društvene aktivnosti	Projektom izgradnje gospodarske zone Mirlović Polje – Krakovača moguće je generiranje posredno negativnih utjecaja na ekološku mrežu HR2000919 Čikola.	Priroda	Obzirom da će mogući negativni utjecaj na sastavnicu okoliša priroda biti rezultat potencijalno negativnog utjecaja na površinske i podzemne vode, mjera zaštite odgovara mjeri zaštite propisanoj za površinske i podzemne vode.
	Projektom izgradnje sportsko-rekreacijske zone Ružić i planinarskog doma na Svilaji mogući su negativni utjecaji na područja ekološke mreže.	Priroda	Tijekom izgradnje sportsko-rekreacijske zone Ružić izbjeći narušavanje obalnih staništa na rijeci Čikoli, a prilikom planiranja i projektiranja planinarskog doma na Svilaji izbjeći narušavanje ciljnih staništa područja ekološke mreže HR2000922 Svilaja.
Mjera 3.1.6. Izgradnja i uređenje ostalih javnih površina (trgova, parkova i sl.)	Projektom izgradnje sportsko-rekreacijske zone Ružić mogući su negativni utjecaji na kulturnu baštinu.	Kulturna baština	Tijekom projektiranja sportsko-rekreacijske zone Ružić konzultirati se s Konzervatorskim odjelom u Šibeniku.
	Realizacijom projekta koji obuhvaća ulaganje u javne površine mogući su negativni utjecaji na krajobraz općine Ružić.	Priroda	Uređenje javnih površina provoditi uz korištenje elemenata prirodnog i/ili kulturnog krajobraz, te u što većoj mjeri koristiti biljni materijal

Mjera Programa	Utjecaj	Okolišna tema na koju mjera utječe	Mjera zaštite okoliša
			karakterističan za područje Dalmatinske zagore.

Osim definiranih utjecaja i shodno tome propisanih mjera zaštite, Studija je kroz analizu postojećih okolišnih problema u Općini Ružić evidentirala mogućnost za dopunjavanjem dva prioriteta Programa.

Naime, iako je veliki udio općine Ružić očišćen od mina i neeksplozivnih ubojnih sredstava, dio područja je ostao onečišćen te je s obzirom na planirani razvoj turizma i poboljšanje kvalitete života i zdravlja ljudi potrebno nastaviti s razminiranjem tla općine Ružić.

Izuzev prethodno navedenog, u svrhu očuvanja kulturne baštine i unapređenja turističke ponude Općine Ružić potrebno je valorizirati, obnoviti i urediti nevaloriziranu etnološku nepokretnu baštinu, kao što su skupine pastirskih stanova i zaselaka podno Svilaje te stare mlinice. Osim toga, javlja se i potreba za izradom plana i popisa starih seoskih putova koji vode do starih i napuštenih sela, stanova i arheoloških lokaliteta te njihova valorizacija, obnova i uređenje čime bi se ostvarilo preduvjet za upotrebljiv turistički proizvod.

Iz navedenih razloga Studija predlaže dopunu Prioriteta 4.1. i Prioriteta 4.2. sljedećim mjerama:

Strateški cilj Programa	Prioritet	Dopuna prioriteta mjerom
Strateški cilj 4: Održivo upravljanje kulturnim i prirodnim dobrima	Prioritet 4.1. Sustavno očuvanje i unapređivanje stanja okoliša te valorizacija prirodnih vrednota	Razminiranje tla onečišćenog minama
	Prioritet 4.2. Obnova i zaštita kulturno-povijesne baštine kako bi se ista stavila u funkciju razvoja turizma i promociju općine	Valorizacija, obnova i uređenje nevalorizirane etnološke nepokretne baštine (skupine pastirskih stanova i zaselaka podno Svilaje te stare mlinice) Izrada plana i popisa starih seoskih putova koji vode do starih i napuštenih sela, stanova i arheoloških lokaliteta te njihova valorizacija, obnova i uređenje

S obzirom na općeniti karakter Mjere 1.1.2. Studijom se predlaže njezino spajanje s Mjerom 1.1.1. u jedinstvenu mjeru.

Prije provođenja planiranog projekta zaštite riječnih rakova koji je predviđen Mjerom 4.2.1. potrebno je konzultirati se s Ministarstvom zaštite okoliša i energetike i Hrvatskom agencijom za okoliš i prirodu, a prije bilo kakvih zahvata u blizini ili na lokacijama/objektima kulturne baštine potrebno je konzultirati se s Konzervatorskim odjelom u Šibeniku koji je nadležan za područje Županije.

6 Varijantna rješenja

Studija ne obrađuje varijantna rješenja, budući da Program, kao polazni dokument koji je predmet analize, ne predviđa druge pogodne mogućnosti za realizaciju pojedinih mjera.

7 Praćenje stanja okoliša

Uzimajući u obzir da su ovom strateškom procjenom analizirane mjere koje je definirao Program te da procjenom utjecaja ovih mjera na okoliš nisu detektirani utjecaji koji bi zahtijevali praćenje stanja na strateškoj razini, Studija nije definirala način praćenja stanja okoliša. Ono će se propisivati i obavljati za one aktivnosti koje će se provoditi na razini procjene utjecaja pojedinih zahvata na okoliš i ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu.

8 Zaključak

Program je temeljni dokument razvoja Općine Ružić, formiran u svrhu planiranja, provedbe, kontrole i ocjenjivanja ukupnog razvitka u periodu 2015. – 2020. godine. Sadrži sažeti prikaz realno ostvarivih preferencija zajednice kao rezultat zajedničkog angažmana na rješavanju problema i potreba jedinice lokalne samouprave. Služi kao vodič i okvir lokalnoj samoupravi u procesu razvoja. Osim toga, potencijalnim investitorima daje uvid u strategiju zajednice u koju žele ulagati, dok je za donatore osnovni dokument na temelju kojega odlučuju o raspodjeli bespovratnih sredstava. Njegova je svrha sveobuhvatni održivi razvoj zajednice, optimalno korištenje resursa, postizanje zadanih ciljeva razvoja te zadovoljstvo stanovnika zajednice.

Strateška procjena utjecaja na okoliš je postupak kojim se procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš koji mogu nastati provedbom Programa te se objedinjavanjem Programa s uvjetima za zaštitu okoliša stvara osnova za promicanje održivog razvitka.

Prilikom procjene utjecaja kao glavna metodološka smjernica koristila se analiza prihvatljivosti mjera koje predlaže Program u odnosu na relevantne okolišne teme i njihove sastavnice. Procijenjeni su mogući neposredni, posredni, kratkoročni, srednjoročni, trajni, kumulativni i prekogranični utjecaji na okoliš. Nakon analize utvrđeno je da 97 % mjera Programa ima pozitivno ili neutralno djelovanje na okoliš, a za mjere kod kojih je utvrđen mogući značajan negativan utjecaj navedene su i obrazložene mjere zaštite okoliša.

Implementacijom predloženih mjera zaštite okoliša Program će u potpunosti zadovoljiti uvjete zaštite okoliša i prirode.